

Nr 26.

Av herr **Magnusson** i Skövde **m. fl.**, om anslag till fraktlindring för kalk, kalkstensmjöl och mörgel.

I årets statsverksproposition föreslår herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet, att det sedan 1908 utgående statsanslaget till fraktlindring för jordbrukskalk skall helt indragas. Detta motiveras dels med den statsfinansiella situationen, dels ock därmed att insikten om kalkningens betydelse för ernående av goda skörderesultat blivit så allmän och av jordbrukarna erkänd, att de, även om fraktlindringen bortfaller, skola tillföra jorden nödig kalkmängd. Dessa omständigheter utgöra dock ej den enbart avgörande faktorn för jordbrukarnas kalkinköp utan fastmera det pris, vartill kalken kan erhållas vid närmaste järnvägsstation och därav betingade möjligheter att med ekonomisk fördel använda kalk för åkern. Det bör ej lämnas obeaktat, att trots av statsrådet omnämnda i utsikt ställda fraktreduceringar, om vilkas storlek man dock svävar i fullkomlig ovisshet, frakterna fortfarande äro och sannolikt bli så höga, att, om till kalkens inköpspris även skall läggas *hela* fraktkostnaden, flertalet jordbruk, som ligga på avsevärdare avstånd från kalkbruken, nödgas tills vidare avstå från kalkningen, därtill tvingade av en hård ekonomisk nödvändighet och oavsett all insikt om kalkningens betydelse. För jordbrukets utövare måste det också kännas synnerligen hårt att i nuvarande ytterst kännbara depressionstid berövas den produktionsfrämjande faktor anslaget innebär.

Härtill kommer en annau omständighet, som i detta sammanhang och under rådande svåra arbetslöshet bör beaktas. En indragning av anslaget kommer tvivelsutan att i mycket betydande mån reducera användningen av jordbrukskalk med därav följande arbetslöshet vid kalkbruken. Det är lätt att finna, hurusom utgiften för fraktlindring representerar en ringa del av kalkens värde och för dess framställning utgående arbetslöner (å den med skiffer brända kalken utgöra arbetslönerna den övervägande delen av produktionskostnaderna) och att om

kalkbruksarbetarna, därest fraktlindringsbidraget fortfarande utgår, alltjämt få behålla sina arbetstillfällen, detta bidragsbelopp sannolikt representerar mindre kostnad för det allmänna än om arbetarna skola sysselsättas med nödhjälpsarbeten eller givas understöd. Det synes mig, att åtgärderna mot arbetslösheten i första hand böra inriktas på upprätthållande av sådana näringsföretag, som icke blott äga naturliga förutsättningar utan därjämte sysselsätta relativt många arbetare i förhållande till produktionens värde, såsom fallet är med kalkindustrin.

Beträffande den ofta hörda invändningen, att fraktlindringsanslaget väsentligen kommit icke jordbrukarna utan kalktrusten till godo, skola vi här icke närmare ingå därpå utan hänvisa till det utlåtande, som avgivits av de för utarbetande av bestämmelser för fraktlindringen senast arbetande sakkunniga.

Även om man till fullo behjärtar nödvändigheten att spara, måste man dock känna sig synnerligen tveksam, om sparsamheten i detta fall insatts på rätt punkt, när därigenom utan tvivel skulle förorsakas dels minskad skörd, dels ökad arbetslöshet med av det senare härflytande ökade krav på statskassan.

Med stöd av det anförda tillåta vi oss därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till fraktlindring för kalk, kalkstensmjöl och märgel för första halvåret 1923 bevilja ett förslagsanslag av 900,000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1922.

Karl Magnusson
i Skövde.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Anders Henriksson.